

Utbildningsinspektion i Tavelsjö skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Tavelsjö skola	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Tavelsjö skola den 30 januari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Tavelsjö skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Tavelsjö skola intervjuades rektor, lärare, elevvårdspersonal och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 1–6 och förskoleklassens verksamhet. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av Tavelsjö skola

Tavelsjö skola	Antal elever
Skolbarnsomsorg	70
Förskoleklass	18
Grundskola	105

Tavelsjö skola ligger i ett naturskönt område med utsikt över sjön cirka två mil nordväst om Umeå. Skolan ingår Umeå kommuns Västra skolområde.

Tavelsjö skolas verksamhet omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6 samt skolbarnsomsorg. Verksamheten är organiserad i åldershomogena grupper. Rektorn som ansvarar för de båda skolorna ansvarar även för familjedaghem och förskolan med tre avdelningar och som ligger i samma byggnad som skolan. Skolverket har inte inspekterat förskolans verksamhet.

Skolans personal arbetar i två arbetslag, F–2 och 3–6. Skolbarnsomsorgens personal ingår i arbetslagen.

Tavelsjö skola består av två byggnader. Skolan har i sitt nuvarande utseende varit i bruk sedan 1979 då den nya skoldelen byggdes med tillhörande skolrestaurang och förskola. Den äldre skolbyggnaden är en tegelbyggnad som togs i bruk 1950.

Många av eleverna bor i Tavelsjö by men ett stort antal barn bor i mindre byar i Tavelsjöområdet och åker därför skolskjuts till skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Tavelsjö skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Tavelsjö skola erbjuder som helhet en utbildning av god kvalitet. Lärare med stort engagemang där alla tar ansvar för alla elever bidrar till att skolan upplevs som trygg av elever och föräldrar. God samverkan mellan skola, fritidshem och förskola bidrar till detta. Tavelsjö skola uppvisar goda resultat när det gäller elevernas kunskaper och värdegrundsarbetet fungerar i huvudsak väl. Elever i behov av stöd ges möjlighet att få det stöd de behöver. Arbetet med och sambandet mellan mål, uppföljning av elevernas lärande, arbetsplan och kvalitetsredovisning behöver förbättras. Den fina utemiljön nyttjas på ett bra sätt.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör bli bättre på att presentera målen i kursplanerna för elever och föräldrar i alla ämnen.
- Arbetet med att följa upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen behöver förbättras och att även presentera kunskapsutvecklingen för elever och föräldrar.
- Skolans arbete med att följa upp och analysera skolans kunskapsresultat i jämförelse med andra skolor och över tid behöver förbättras.

- Elevinflytandet behöver förbättras så att fler elever upplever att de har ett inflytande över lärandet.
- Samarbetet med Grubbeskolan behöver utvecklas.
- Kvalitetsredovisningen behöver utvecklas så att den tydligare innehåller en bedömning i vilken grad skolan har nått de nationella målen för utbildningen.
- Skolan bör säkerställa att elevens val genomförs.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Skolan saknar arbetsplan (2 kap. 21 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper, utveckling och lärande

Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen och i årskurserna 1–6 ges goda förutsättningar att utvecklas enligt läroplanens intentioner. Vid inspektionstillfället såg inspektörerna flera exempel på elevernas lust att lära och nyfikenhet. Engagerad och utvecklingsinriktad personal med god samverkan mellan förskoleklass, grundskola och fritidshem ger goda möjligheter att nå målen. Skolan bör dock bli bättre på att informera om målen i kursplanerna för respektive ämne, särskilt i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.

Skolan använder sig av observationer, tester, diagnoser och nationella prov för att följa elevernas kunskapsutveckling. Tavelsjö skola har påbörjat arbetet med individuella arbetsplaner (IUP) och sammanställt ett gemensamt underlag för innehållet i IUP.

Resultatet av nationella prov för årskurs 5 läsåret 2004/05 visar på mycket goda resultat i svenska och engelska. I matematik är resultatet något sämre och cirka 18 procent har inte uppnått målet för godkänt. I Umeå kommuns test för läsning och stavning i årskurs 3 uppvisar Tavelsjö skola låga resultat.

Inspektionen visar att skolan följer upp och analyserar den enskilde elevens kunskapsutveckling på ett bra sätt i ämnena svenska, matematik och engelska, men arbetet med att följa upp elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen behöver förbättras. Arbetet med att följa upp och analysera skolans kunskapsresultat i jämförelse med andra skolor och över tid behöver också utvecklas.

Resultaten av arbetet med normer och värden

Det är en god stämning på skolorna både i klassrum, korridorer och ute på raster. Inspektionen visar att eleverna uppfattar skolan som trygg något som bekräftas av trivselenkäter och intervjuer med elever och föräldrar.

Eleverna arbetar i demokratiska former och anser att det är viktigt att de har inflytande över verksamheten. De anser att man lyssnar på och respekterar varandras åsikter. Arbetsron i klasserna är med något undantag god. Något klotter eller skadegörelse förekommer inte.

Sammanfattning

Inspektionen visar att Tavelstö skolas resultat av arbetet med värdegrunden och elevernas kunskapsresultat är bra. Skolan bör dock bli bättre på att presentera målen på ett enkelt sätt för elever och föräldrar. Inspektörerna bedömer att skolorna följer upp och analyserar varje elevs kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik. Dock bör skolans arbete med att följa upp elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen förbättras.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I Tavelstö skola arbetar personalen förebyggande och aktivt mot kränkande behandling på en rad olika sätt. Inom ramen för den dagliga verksamheten förs diskussioner om normer och värden när det uppstår situationer som föranleder detta.

Varje morgon har eleverna en fysisk aktivitet på 20 minuter, ”morgonpasset”, där eleverna från olika klasser lär sig samarbeta med varandra. ”Morgonpasset” är en uppskattad aktivitet bland elever och föräldrar. Kamratstödjare, faddersystem, kompisamtal och massage är andra aktiviteter för att motverka kränkningar.

Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Vid inspektionstillfället hade Tavelstö skola ett handlingsprogram för att motverka kränkande behandling. Programmet har nyligen reviderats där föräldraföreningen har deltagit i arbetet. Däremot har inte eleverna varit med i diskussionerna och har också dålig kännedom om planen. Eleverna känner dock till den antimobbingsgrupp som finns vid skolan. Inspektionen visar att planen inte beskriver hur skolan hanterar fall där elever känt sig kränkta av vuxen. Inspektörerna bedömer att värdegrundsarbetet i skolan fungerar bra.

Elevinflytande sker formellt via klassråd, matråd och elevråd. Eleverna i de tidiga årskurserna har inget klassråd utan har i stället ”samtal i ring” och utvärdering i slutet av veckan. Eleverna anser inte att de har så stort inflytande över undervisningen. Det finns dock vissa tillfällen, som till exempel vid eget arbete (e a) som eleverna kan påverka innehåll och planering av arbetet.

Samverkan med föräldrarna sker, förutom genom utvecklingssamtal och föräldramöten, genom en föräldraförening. Rektor och en person ur personalen träffar representanter för denna aktiva föräldraförening var sjätte vecka. Föräldrarna anser att skolan lyssnar på föräldrarnas åsikter. Information till föräldrarna sker också via veckobrev och hemsida.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I Tavelsjö skola arbetar personalen i två arbetslag. Arbetslaget F – 2 arbetar i den röda byggnaden och årskurs 3–6 arbetar i den gula byggnaden. Skolbarnsomsorgens personal ingår i arbetslagen. Undervisningen sker i huvudsak i ålderhomogena grupper. Samverkan sker främst bland de yngre klasserna där till exempel F–2 har utedag tillsammans en dag i veckan. Skolan lyckas bra med att nyttja naturen i undervisningen. Årskurserna 3 och 4 består av två små klasser som samverkar mycket när det gäller svenska och matematik. Tavelsjö skola har också temaområden för hela skolan. Samverkan mellan eleverna i de olika klasserna sker också under elevens val. Överhuvudtaget är Tavelsjö skola duktiga på att samverka mellan skola, förskoleklass och fritidshem. Att skolan består av två separata byggnader utgör dock ett visst hinder för ett ännu mer utvecklat samarbete.

Eleverna från Tavelsjö skola fortsätter i årskurs 7 i Grubbeskolan. Någon samverkan eller samarbete kring arbetssätt eller innehåll i undervisningen sker inte med Grubbeskolan.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

I Tavelsjö skola finns rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Stödet ges i klassen, i liten grupp eller enskilt. Skolans verksamhet och undervisning är anpassad till elevers olika behov. Vid vissa tillfällen indelas eleverna i tillfälliga grupper utifrån den enskilda elevens behov, speciellt i ämnet svenska. I skolan finns specialpedagog/speciallärare som samverkar med klasslärarna på ett bra sätt. Alla elever i behov av stöd har åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen skrivs av specialpedagog och klasslärare tillsammans med föräldrar och elev. Elevvårdskonferens genomförs vid behov men har under det senaste året varit få.Handledning och extern hjälp ges ibland av kommunens elevhälsoteam. Föräldrar och elever är nöjda med de stöd eleverna erhåller och inspektionen visar att eleverna får det stöd de behöver.

Utvärdering av lärandet

Det finns en lokal skolutvecklingsplan för Tavelsjö skolenhet som innehåller en vision och verksamhetsidé men någon lokal arbetsplan som visar på hur de fastställda målen skall genomföras finns inte.

För att följa elevernas kunskapsutveckling använder sig skolan av observationer, tester, diagnoser, nationella prov, skriftliga uppgifter och läxförhör. Tavelsjö skola har påbörjat arbetet med individuella utvecklingsplaner (IUP). Uppföljning av målen i kursplanerna sker främst i svenska, engelska och matematik. Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin och förbereds genom en trivselenkät. Föräldrarna är nöjda med samtalen, men menar att samtalen handlar mest om elevernas sociala situation och föräldrarna skulle vilja veta mera om hur det går för eleverna i de olika ämnena.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Tavelsjö skola utvärderar sin verksamhet i slutet av våren. I skolans kvalitetsredovisning ingår för- och grundskolenämndens övergripande verksamhetsmål och ett par av skolans egna utvecklingsmål. Arbetsplan för Tavelsjö skola saknas. Kvalitetsredovisningen följer kommunens gemensamma modell med de tre prioriterade områdena; elevernas arbetsmiljö, elevernas lärande och skolans studieresultat samt elevernas personliga och sociala utveckling. Dokumentet beskriver mål, hur man arbetat och hur man vill fortsätta att utveckla arbetet på skolan. Det betyder att skolan inte utvärderat mot målen utan kvalitetsredovisningen har mer karaktären av en verksamhetsberättelse. Enkäter besvaras av personal, elever och föräldrar, men resultatet redovisas inte i kvalitetsredovisningen. Bedömning av måloppfyllelse och därmed analys av resultat saknas.

Inspektörerna anser att kvalitetsredovisningen bör förbättras så att den innehåller en bedömning om i vilken mån skolan nått upp till de nationella målen för utbildningen. Enligt grundskoleförordningen skall det finnas en arbetsplan för skolan.

Skolledning och intern kommunikation

Rektor för Tavelsjö skola ansvarar även för en förskola med tre avdelningar och för familjedaghem i området. Administrativt stöd finns inte vid skolan men finns vid Grubbeskolan i Umeå. Rektor är arbetsledare för 33 anställda och har bildat en arbetsgrupp för utvecklingsfrågor med en person ur vardera förskola, fritidshem och skola. Det finns en tydlig mötesstruktur för rektorerna i skolområdet samt för rektor och personal inom Tavelsjö skola. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Inspektionen visar att rektor är väl känd av eleverna och föräldrarna. En allmän uppfattning bland elever, personal och föräldrar är att rektor är engagerad och lätt att få kontakt med. Personalen menar att rektor är en god organisatör och tydlig i sin ledarroll. Han är förtrogen med verksamheten och tar ett ledningsansvar för den pedagogiska utvecklingen. Personalen skulle dock vilja se honom ännu mer ute i verksamheten. Inspektionen visar att ledningen fungerar väl.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Tavelsjö skola har god kvalitet. Värdegrundsarbetet fungerar bra. Eleverna får det stöd de behöver. Elevinflytandet över undervisningen behöver stärkas och samarbetet mellan Tavelsjö skola och Grubbeskolan bör förbättras. Ledningen för skolan fungerar bra. Kvalitetsarbetet behöver förbättras och en arbetsplan måste upprättas.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till likvärdig utbildning

Eleverna i Tavelsjö skola fortsätter i årskurs 7 i Grubbeskolan. För eleverna i Västra skolområdet finns en gemensam timplan.

I Tavelsjö skola har elevens val genomförts på en rad olika sätt under de senaste terminerna. Oftast har man haft olika teman att välja bland under perioder på 1–2 veckor. Vid inspektionstillfället förekom inte elevens val. Oklarheter råder hur elevens val ska utformas under våren 2006.

Modersmålsundervisning erbjuds till elev som har behov av det.

Spanska, tyska och franska erbjuds som språkval. Som alternativ kan också engelska eller svenska väljas. Inför språkvalet till årskurs 7 får eleverna i årskurs 6 prova på alla tre språken under höstterminen. En del elever väljer engelska/svenska direkt. Undervisningen genomförs i Grubbeskolan.

Personalresurser

Tavelsjö skola har enligt den officiella statistiken 7,8 lärare per 100 elever. Det är ungefär samma lärartäthet som genomsnittet för riket men lägre än genomsnittet för Umeå kommun. Lärarna har pedagogisk utbildning och flertalet har mångårig erfarenhet av sitt yrke. Personalen som arbetar i skolbarnsomsorgen deltar även i skolverksamheten.

Kompetensutvecklingen styrs av kommunens, skolans och individens behov. Någon kompetensutvecklingsplan finns inte, men lärarna delger rektor sina önskemål vid medarbetarsamtal. Personalen är i stort sett nöjd med möjligheterna till kompetensutveckling.

Läromedel, pedagogisk materiel och utrustning

Tillgången till utrustning och läromedel har enligt rektor varit eftersatt under många år. Den håller dock på att förbättras. Datorer finns och används i undervisningen.

Skolornas lokaler är ändamålsenliga även om de är något slitna och alla lokaler är inte anpassade för elever med funktionshinder. Tavelsjö skola har en liten sal för undervisning i idrott - och hälsa. Ingen skadegörelse eller klotter förekommer. Skolan har närhet till naturen som skolan också nyttjar i undervisningen på ett bra sätt.

Bokbuss kommer till skolan en gång i månaden. Dessutom finns två små bibliotek, ett i vardera byggnaden.

Sammanfattning

Verksamheten vid Tavelsjö skola har goda förutsättningar i fråga om tillgång till lärare med utbildning för den aktuella undervisningen. De materiella förutsättningarna är goda även om tillgången på läromedel behöver förbättras. Inspektörerna bedömer att skolan i stort tillgodoser elevernas rätt till undervisning. Skolan bör säkerställa att elevens val genomförs.

Datum	Ort
2006-06-12	Umeå

Ola Dahlgren
Eva Edlund